

บทคัดย่อ

ปัจจุบันมีการนำเอาการบำบัดด้วยพิษผึ้งมารักษาในผู้ป่วยประเภทต่าง ๆ รวมทั้งในผู้ป่วยข้อเข่าเสื่อม อย่างไรก็ตามยังไม่มีการศึกษาถึงผลของการบำบัดด้วยพิษผึ้งต่อการลดอาการปวดและการเพิ่มวิสัยของข้อ ดังนั้นการศึกษาในครั้งนี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อวัดผลของการบำบัดด้วยพิษผึ้งที่มีต่ออาการปวด พิสัยการเคลื่อนไหวของข้อเข่า และความสามารถในการทำกิจวัตรประจำวันในผู้ป่วยข้อเข่าเสื่อม

การศึกษานี้เป็นการศึกษาแบบกลุ่มเดียว (one group, pretest-posttest design) โดยมีผู้ป่วยข้อเข่าเสื่อมจำนวน 41 คน ซึ่งมีอายุมากกว่า 45 ปี มีอาการข้อเข่าเสื่อมเป็นเวลาอย่างน้อย 6 เดือน และไม่มีประวัติแพ้พิษผึ้ง ได้เข้าร่วมการศึกษาในครั้งนี้ โปรแกรมการบำบัดด้วยพิษผึ้งจะใช้ผึ้งปักบริเวณที่ต้องการรักษา โดยทำการรักษาสัปดาห์ละ 1 ครั้ง เป็นเวลา 4 สัปดาห์ เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาในครั้งนี้คือแบบประเมิน Modified WOMAC (The Western Ontario and McMaster Universities Osteoarthritis Index) ฉบับภาษาไทย แบบประเมินวัดอาการปวด (pain visual analogue scale) และการวัดการพิสัยการเคลื่อนไหวของข้อเข่าจะใช้เครื่องมือที่เรียกว่า goniometer โดยจะทำการวัดก่อนการรักษาและเมื่อสิ้นสุดโปรแกรมการรักษา

ผลการศึกษาพบว่าผู้ป่วยจำนวน 20 คนที่เข้ารับการรักษารอบทั้ง 4 สัปดาห์ตามโปรแกรมการรักษา เมื่อวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าค่าของ WOMAC ดีขึ้นอย่างมีนัยสำคัญในทั้ง 3 ส่วน (ระดับอาการปวด ระดับอาการข้อฝืด และระดับความสามารถในการใช้งานของข้อ, $p = 0.00$) ค่าของระดับอาการปวดลดลงอย่างมีนัยสำคัญ (ระดับอาการปวดขณะพัก ระดับอาการปวดขณะกลางคืน และระดับอาการปวดขณะทำกิจกรรม; $p = 0.00, 0.004$ และ 0.006 ตามลำดับ) รวมทั้งพิสัยการเคลื่อนไหวของข้อเข่าเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ (พิสัยการเคลื่อนไหวของเข่าขณะงอและขณะเหยียด โดยทำด้วยตนเอง, $p = 0.00$; พิสัยการเคลื่อนไหวของข้อเข่าขณะงอและขณะเหยียด โดยผู้อื่นเป็นผู้ทำให้, $p = 0.001$ และ $p = 0.015$ ตามลำดับ) นอกจากนี้ผลข้างเคียงของการรักษา พบว่ามีผู้ป่วย 1 ราย มีผื่นแดงในหลายบริเวณของ

ร่างกายและผู้ป่วยตัดสินใจออกจากการรักษา และมีผู้ป่วยอีก 1 รายมีผลข้างเคียงเล็กน้อย โดยมีผื่นแดง
เฉพาะที่ขนาดน้อยกว่า 20 มิลลิเมตร ซึ่งผู้ป่วยตัดสินใจรับการรักษาต่อจนสิ้นสุดโปรแกรมการรักษา

Abstract

“Effects of bee sting therapy in patients with osteoarthritis of the knee”

Background: Bee sting therapy is increasingly used to treat patients with many diseases that include osteoarthritis of the knee. However, there are no clinical studies to determine its effects on pain and range of motion. This study aimed to determine whether bee sting therapy can improve physical function, reduce pain intensity, increase range of motion, and whether patients with OA knee are satisfied to these effects.

Methods/design: This study is a single group, pretest-posttest design. Forty-one patients aged over 45 years with osteoarthritis of the knee experiencing symptoms of disease for at least 6 months and had limitation of movements of the knee and no allergy to bee venom, were included in the study. Live bees were used to administer bee venom once per week for four weeks. The Modified Western Ontario and McMaster Universities Osteoarthritis Index (WOMAC) Thai version, pain visual analogue scale (VAS), and active/passive range of motion (ROM) were measured before treatment and after 4 week sessions of treatment. Patient satisfaction was measured at the end of treatment.

Results: Twenty patients completed the four weeks of bee sting therapy. There were statistically significant improvements in Modified WOMAC (all 3 subscales: $p = 0.00$) and pain visual analogue scale after 4 weeks of treatment (pain VAS usual: $p = 0.00$; pain VAS nocturnal: $p = 0.004$; pain VAS during activities: $p = 0.006$). Also, there were significant increased in active ROM in flexion and extension of the knee ($p = 0.001$ and $p = 0.001$, respectively) and passive ROM in flexion and extension of the knee ($p = 0.001$ and 0.015 , respectively). Adverse effect (rash and redness in distant parts of body caused by the stings) occurred in one case and the patient decided to withdraw from the treatment. One case experienced minor adverse effect (local rash and redness less than 20 mm) and patient decided to continue the treatment.

Conclusion: Bee sting therapy can be effective in reducing pain and improving range of motions in patients with osteoarthritis of the knee.